જુવાન હૈયાંનાં ડેટિંગમાં આ ‘ઑનેસ્ટિ બૉમ્બિંગ’ વળી શું છે?

કોરોનાના કપરા કાળમાં નૈતિકતાના ઘણા જૂના નિયમોને ફગાવી આજની યુવા પેઢી પોતાના જીવનસાથીની શોધ માટે કેટલીક નવી રીતિ-નીતિ સાથે ડેટિંગ કરી રહી છે. શું છે એ નોખી ડેટિંગ પ્રક્રિયા?

ક્લોઝ-અપ જિંદગી

★ ભરત ઘેલાણી

‘બાર ગામે બોલી બદલાય ને તેર ગામે પાણી’ એવી આપણી એક ઉક્તિ અનુસાર વર્ષોનાં ક્રમશઃ સાથે યુવાન પેઢીની પરિભાષા પણ પલટાય છે. સમયના વિભિન્ન તબક્કા જેમ કે ‘જનરેશન X-Y કે પછી જનરેશન Z કે પછી ‘જનરેશન ઝી’ તરીકે આ ‘જનરેશન ઝી’ની પણ એક આગવી ઓળખ છે. 1997થી 2012ના ગાળામાં જન્મેલા યુવાન ‘જનરેશન ઝી’ તરીકે ઓળખાય છે. આ તબક્કાની પેઢી આજકાલ સમાચારમાં ખાસ્સી ગાજી છે. ખાસ કરીને રાજકીય ઉપદ્રવોમાં... તાજેતરનાં બાંગ્લાદેશ અને પછી નેપાળ અને એના સમાંતરે ફ્રાન્સમાં થયેલાં રાષ્ટ્રવ્યાપી આંદોલનો અને સત્તાપલટામાં આ પેઢીએ મહત્ત્વનો ભાગ ભજવ્યો છે.

આપણે એ બધી વાત બાજુ પર રાખીએ અને આ જનરેશનનાં છેલ્લાં પાંચ વર્ષ દરમિયાન આપણી બોલી અને લિપિ એટલે કે બોલચાલની ભાષા અને લખાણમાં જે જે નવા નવા શબ્દો ઉમેરાતાં ગયા એમાંના બે શબ્દની વાત કરીએ. ઉદાહરણ તરીકે ‘હાર્ડ બોલિંગ’ અને બીજો શબ્દ છે ‘ઑનેસ્ટિ બોમ્બિંગ’. આ બન્ને શબ્દ આજકાલની બહુ લોકપ્રિય એવી ડેટિંગ ઍપ્સમાં (એટલે કે ઍપ્લિકેશન)માં વિશેષરૂપે પ્રચલિત છે. આમાંથી પ્રથમ શબ્દ : ‘હાર્ડ બોલિંગ’ એટલે કંપનીના ચીફ પોતાના કર્મચારી પાસે જે કામ જોઈતું હોય એ મેળવવા શબ્દો ચોર્યા વગર સ્પષ્ટ વાત કરે તે. બીજો શબ્દ થોડો વધુ અજાણ્યો છે, એ છે : ‘ઑનેસ્ટિ બોમ્બિંગ’, જેનો અર્થ છે જીવનસાથીની પસંદગી કરવા જાવ ત્યારે એકમેકને પોતાની ખામી-ખૂબી વિશે ખુલ્લા મને વાત કરવી એ.

વાતની શરૂઆત આપણે ‘હાર્ડ બોલિંગ’થી કરીએ. યુવાનોમાં પોપ્યુલર એવી ‘ટિન્ડર’, ‘ઓકે ક્યુપિડ’ કે પછી ‘બ્લુમ્બ’ ઍપ્સ દ્વારા ડેટિંગ કરતાં યુવક-યુવતીમાં અમુક યુવતી વધુ બોલકી હોય છે. લગ્નજીવન વિશેના એનાં ખ્યાલ-વિચાર એકદમ સ્પષ્ટ હોય છે.‘જોઈએ.. પછી વિચારીશું..’ એવું બોલવા-ચાલવામાં એ માનતી પણ નથી. લગ્ન પછી એને શું શું જોઈએ છે, પોતાની પસંદગીનું ઘર, જોબ, રોજિંદી કામગીરીથી માંડીને બેડરૂમ સુધ્ધાંની પોતાની ઈચ્છા- મહેચ્છા- કામેચ્છા સુધ્ધાંની વાત એ જરાય સંકોચ રાખ્યા વગર વ્યક્ત કરે છે. લગ્નસંબંધ બંધાય પછી આમચી બમ્બૈયા ભાષામાં કહીએ તો એને આવી ‘ખાલીપીલી માથાપચી’ પસંદ નથી!

બીજા શબ્દોમાં કહો તો ડેટિંગ ઍપ પર ‘હાર્ડ બોલિંગ’ની નીતિ-રીતિ અપનાવતી લગ્નઈચ્છુક કન્યા કોઈ મોટી કોર્પોરેટ કંપનીની CEO - ચીફ જેવી પાક્કી પ્રોફેશનલ, વ્યાવસાયિક હોય છે. પોતાના સહયોગી કે સ્ટાફ પાસે જોઈતું કામ કઢાવે એવી. એમાં દલીલ, બહાનાબાજી ન ચાલે એવું જ વલણ પોતાના મેરેજ રિલેશનમાં દર્શાવવાંમાં એ સહેજે ઊણી ન ઊતરે. આવી ‘હાર્ડબોલર’ યુવતીનાં મેરેજ કેટલાં લાંબા ટકે એ પણ વિચારવાનો એક સાવ અલગ વિષય છે.

જો કે કોરોનાકાળના પ્રારંભ પછી લગ્નઉત્સુક જુવાન હૈયાંનાં મન-મેળાપ કરાવી આપતી અનેક ડેટિંગ ઍપમાં અણધાર્યા ફેરફાર આવી ગયા છે. આમ તો કોરોના તેમ જ એને પગલે ઝીંકાયેલાં લાંબાં-પહોળાં લોકડાઉનના પ્રતાપે બહુ જાણીતી અને પ્રચલિત એવી ડેટિંગ ઍપ્સ પર 20% થી 60% જેટલો ટ્રાફિક, ઉપયોગ વધી ગયો છે. એટલું જ નહીં, આજે પણ નિયમિત દરે 10 થી 15% જેટલા નવા મેમ્બર્સ પણ ઉમેરાતા રહે છે. એ બધા વચ્ચે, કેટલીક ઍપ એની અમુક લાક્ષણિકતાને લીધે સાવ અલગ તરી આવી છે.

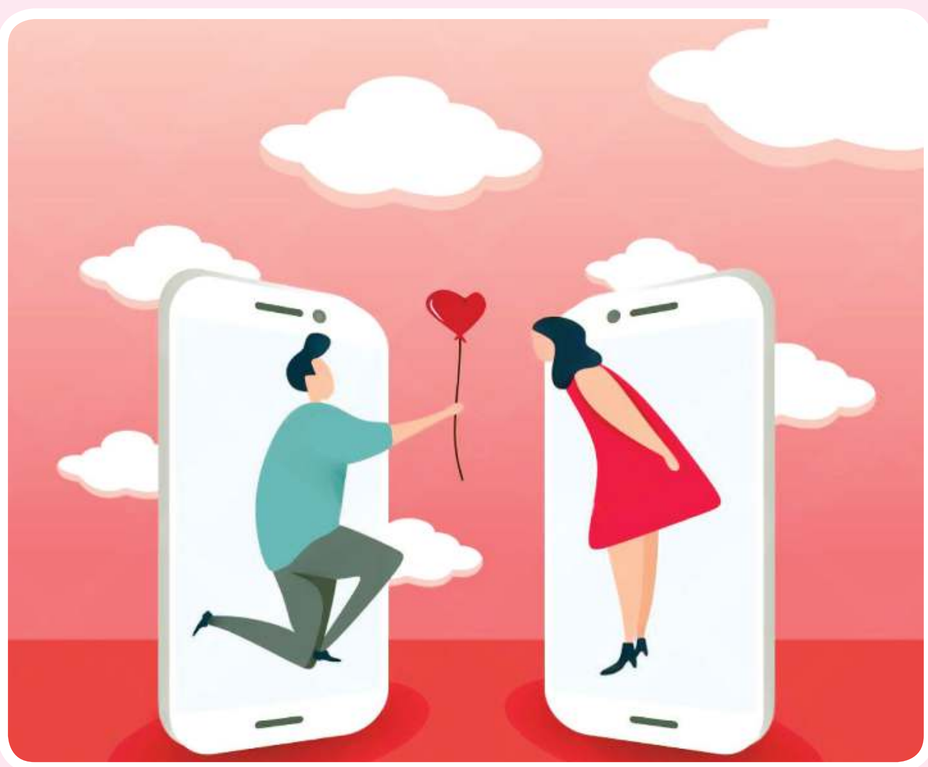

એ જ કારણે એ ખાસ્સી લોકપ્રિય પણ બની છે. આના પ્રતાપે ઍપ દ્વારા થતાં આ ડેટિંગના જમાનામાં અચરજ પહોંચાડે, જિજ્ઞાસા જગાડે એવો એક મજાનો શબ્દ વહેતો થયો છે. એ શબ્દ છે : ‘ઑનેસ્ટિ બૉમ્બિંગ’

હકીકતમાં આ ‘ઑનેસ્ટિ બૉમ્બિંગ’ શું છે?

આ વાત અમદાવાદના પ્રસિધ્ધ મનોચિકિત્સક ડૉ. પ્રશાંત ભિમાણી આ રીતે સમજાવે છે : ‘આજની યુવા પેઢી માટે આ ‘ઑનેસ્ટિ બૉમ્બિંગ’ વર્ષોથી ચાલી આવતી મોરાલિટિ, નૈતિકતા સામે એક આડકતરી લડત છે. એક ઑનેસ્ટ- પ્રામાણિક પ્રતિક્રિયા છે કારણ કે આ પેઢી મક્કમતાપૂર્વક માને છે કે કોવિડ જેવી વિકટ આફત ત્રાટકી પછી નૈતિક સિધ્ધાંતોનું હવે બહુ મહત્ત્વ નથી રહ્યું. એનો ખોટો ભાર વેઠવાને બદલે જે છે એ જિંદગી માણી લેવી જોઈએ!’

બીજી તરફ, અન્ય એક જાણીતી ડેટિંગ ઍપ ‘બાડો’એ આ ‘ઑનેસ્ટિ બૉમ્બિંગ’ વિશે સરસ સર્વેક્ષણ, વિશ્લેષણ કર્યું છે. એ કહે છે કે કોરોના પછી પરિસ્થિત એવી ડરામણી, ભયજનક થઈ ગઈ છે કે ડેટિંગ ઍપ પર જીવનસાથીની શોધ ચલાવનારામાંથી 72% યુવક-યુવતી પોતાના વિશે ખુલ્લે મને વાત કરવા તૈયાર છે; તો 82% તો એમની પ્રથમ ડેટ વખતે જ કશું છુપાવ્યા વગર બધું જ કહેવા તત્પર છે. માનસિક, શારીરિક, આર્થિક સ્થિતિ, પરિસ્થિતિને છુપાડવા નથી માંગતા. કારણ એ જ કે ડેટિંગને નામે જીવનસાથીના શોધની વાત લંબાયા કરે એ કરતાં પહેલી ડેટ પર જ એ બન્ને પક્ષે બધું નક્કી કરી નાખવાનો એ ‘શોર્ટ કટ’ અપનાવવા ઈચ્છે છે.

આ પ્રકારનું કશું જ છુપાવ્યા વગરનું ‘ઑનેસ્ટિ બૉમ્બિંગ’ ભયજનક નથી? આપણા વડીલો તો (ખાસ કરીને છોકરીને) એવી સલાહ દેતાં હોય છે કે એણે પોતાના ભૂતકાળના પ્રેમસંબંધની વાત ભાવિ જીવનસાથીને કહેવી નહીં. આવી વાત આગળ જતાં એમના લગ્ન-સંસારમાં કંકાશનું કારણ ન બની શકે?

આ પ્રશ્નના ઉત્તરમાં ડૉ. પ્રશાંત ભિમાણી દ્રઢતા સાથે ઉમેરે છેઃ ‘ના. આજના જમાનામાં, ખાસ કરીને કોવિડ પછીના ડરામણા માહોલ પછી આજની પેઢી માને છે કે જિંદગીનો ભરોસો નથી. કોઈ પણ ક્ષણે કંઈ પણ થઈ શકે એટલે પ્રેમ, લગ્ન જેવા નાજુક સંબંધમાં એકમેકથી ભૂતકાળની વાત વિશે સંતાકૂકડી રમવાની જરૂર નથી માટે ભાવિ લગ્નજીવનને વધુ સુરક્ષિત બનાવવા તમે જેટલા પ્રામાણિક રહો એટલું વધુ સારું.’

અન્ય મનોચિકિત્સકો પણ ઉમેરે છે કે આજનાં જુવાન હૈયાં ‘ઑનેસ્ટિ બૉમ્બિંગ’ની ડેટિંગ વખતે સામેના વિજાતીય પાત્રને એ પણ સ્પષ્ટ કહી દે છે કે ‘તારા ભૂતકાળના પ્રેમસબંધ, અફૅર, લફરાંને હું સ્વીકારી લઉં એટલી જ સહજતાથી તારે મારા આવા ભૂતકાળને સ્વીકારી લેવાનો. ભવિષ્ય માટે પણ આપણી આ જ સમજણ રહેશે!’ આ પ્રકારના સ્વીકારથી બન્ને પક્ષ વચ્ચે કોઈ ગુનાહિત લાગણી કે કશું ખોટું કર્યાનો ભાવ રહેતો નથી પરિણામે એમના ભાવિ સંબંધમાં હળવાશ રહે છે અને વધુ નિકટતા સર્જાય છે.

કોવિડ પ્રકારની ન ક્લ્પી હોય એવી આફત કે પછી કોઈ ધરતીકંપ, અતિ વૃષ્ટિ જેવી કુદરતી હોનારતે માનવજાત માટે જે અપૂર્વ કટોકટી સર્જી છે એને લીધે આજની યુવા પેઢીની વર્ષો જૂની કેટલીક માન્યતા કડડભૂસ થઈ ગઈ છે. આ પેઢીને એવો સાક્ષાત્કાર થઈ રહ્યો છે કે જીવન હવે ક્ષણભંગુર છે. મોરાલિટિ, નૈતિકતાને વળગી રહેવાનો હવે કોઈ અર્થ નથી રહ્યો એટલે ‘હાથે એ સાથે’ એ મુજબ જે પણ જીવન મળ્યું છે, એને માણી લો. દેવ આનંદના પેલા સદાબહાર ગીતની જેમ : ‘હર ફિક્ર કો હવામેં ઊડાતા ચલા ગયા...!’

જો કે, આ કુદરતી કે માનવીય સંકટોને કારણે જે ‘ઑનેસ્ટિ બૉમ્બિંગ’નું વલણ યુવાનોમાં શરૂ થયું છે. એ આફત ટળી ગયા પછી, વીતી ગયા પછી બદલાઈ તો નહીં જાય ને? ફરી પેલાં જૂનાં નૈતિકતાનાં બંધન લાગુ તો નહીં પડી જાય ને? આ પ્રશ્નના ઉત્તરમાં ડૉ. પ્રશાંત ભિમાણી કહે છે : ‘ના, આજની યુવાપેઢીમાં એવો ‘યુ-ટર્ન’ આવવાની શક્યતા એકદમ ઓછી છે. જૂની નૈતિકતાનો ભાર ઉતાર્યા પછી આ યુવાનો હવે જે હળવાશ અનુભવી રહ્યા છે, એ એમને ગમે તેવી છે એટલે મોકળા મને પોતાનું ભાવિ ઘડવા એ વધુ ઉત્સુક છે. હવેથી આ ‘ઑનેસ્ટિ બૉમ્બિંગ’ જ એમના માટે ‘ન્યૂ નોર્મલ’ છે!’